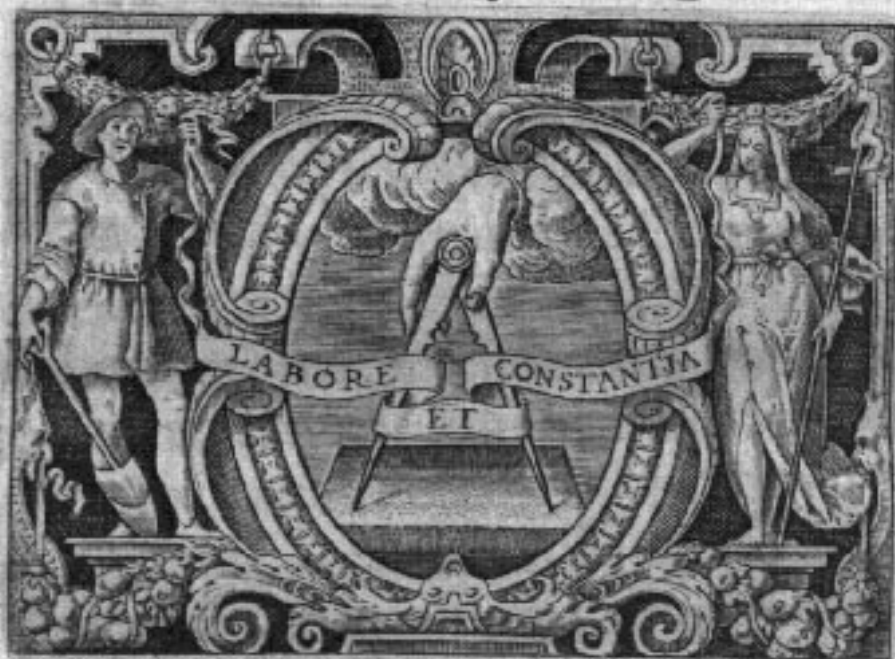

IUSTI LIPSI
DE CRUCE
LIBRI TRES

Ad sacram profanámque historiam vtilis.

Vnà cum NOTIS.

Editio vltima, serió castigata.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.

M. DC. VI.

Cum Privilegiis Casareo & duorum Regum.

A D
TRES ORDINES
BRABANTIAE

ANTISTITES
 NOBILES
 MAGISTRATVS.

IBELLOS de CRUCE quos
 scripsi, meritissimò ad vos
 defero, patriæ nostræ pri-
 mores viri. Primùm, quia in
 solo vestro concepti natiq;
 sunt, in hac Louaniensi vr-
 be: tum quia aura fauoris vestri elicuit, qui
 me benignè huc arcessendum putastis, bo-
 no rei litterariæ & iuuentutis. Laudo hunc
 animum, atque etiam miror. qui in tot
 circumstantibus turbis, & cum vndique
 insonuit bellorum tuba; tibias tamen &
 fistulas, vt sic dicam, Musarum cogitatis,
 & pacis artes neglectum non itis inter me-
 dia arma. Quod rectè & vtiliter à vobis
 fieri, prudentes magis sentiunt quàm yul-
 gus. Nam reuera, inclyti Ordines, hæc

13
IVSTI LIPSI

DE CRUCE

LIBER I.

CAP. I.

Precautionula. Materies & ordo operis.

AGGREDIOR de CRUCE scribere, sed tuam prius opem auxiliúmque inuocans qui eam consecrasti, & infame illud lignum instrumentum fecisti publicæ salutis. Tu Deus à Deo genite, homo ex homine genite, hominibus genite, da mihi vera, da recta scribere, tibi in honorem, Cruci in splendorem, nobis in fructum. Materies & ordo mei operis iste. *Quid* Crux, & *Cuiusmodi* fuerit: *Vbi*, *Quare*, *Quomodo*, & *Quatenus* vsurpata. Hæc omnia non distinctè solum, sed diffusè dicam: nec displicebit accuratio illi, cui salutare hoc signum placebit.

B 3

CAP.

Altera Simplicis Crucis species, Infixio. Seneca, Hesychius, Plato, Plinius, illustrati.

*Infixio qua
vulgo Im-
palatio.*

AT QVÆ hæc fuit in Simplici Cruce Affixio: est & in eâdem Infixio. qualis? cùm nudum hominem erecto ac totoque stipiti infigebant, eâ formâ & facie quam exempla hæc docebunt. Seneca: *Video istic Cruces nec vnus generis, sed aliter ab aliis fabricatas. Alij capite conuerso in terram suspendere, alij per obscœna stipitem egerunt.* Duo in iis verbis obserues, & Cruces varias fuisse, quod nunc diducimus: & inter eas, Infixionem. Quam magis etiam aperit idem Seneca: *Cogita hoc loco carcerem & Cruces, & adactum per medium hominem, qui per os emergat, stipitem.* Viden' clarè medium hominem scissum & transfossam?

*Consolat.
ad Mart.
cap. xx.*

Epist. xiv.

*Σκόλοφος
ea dicitur.*

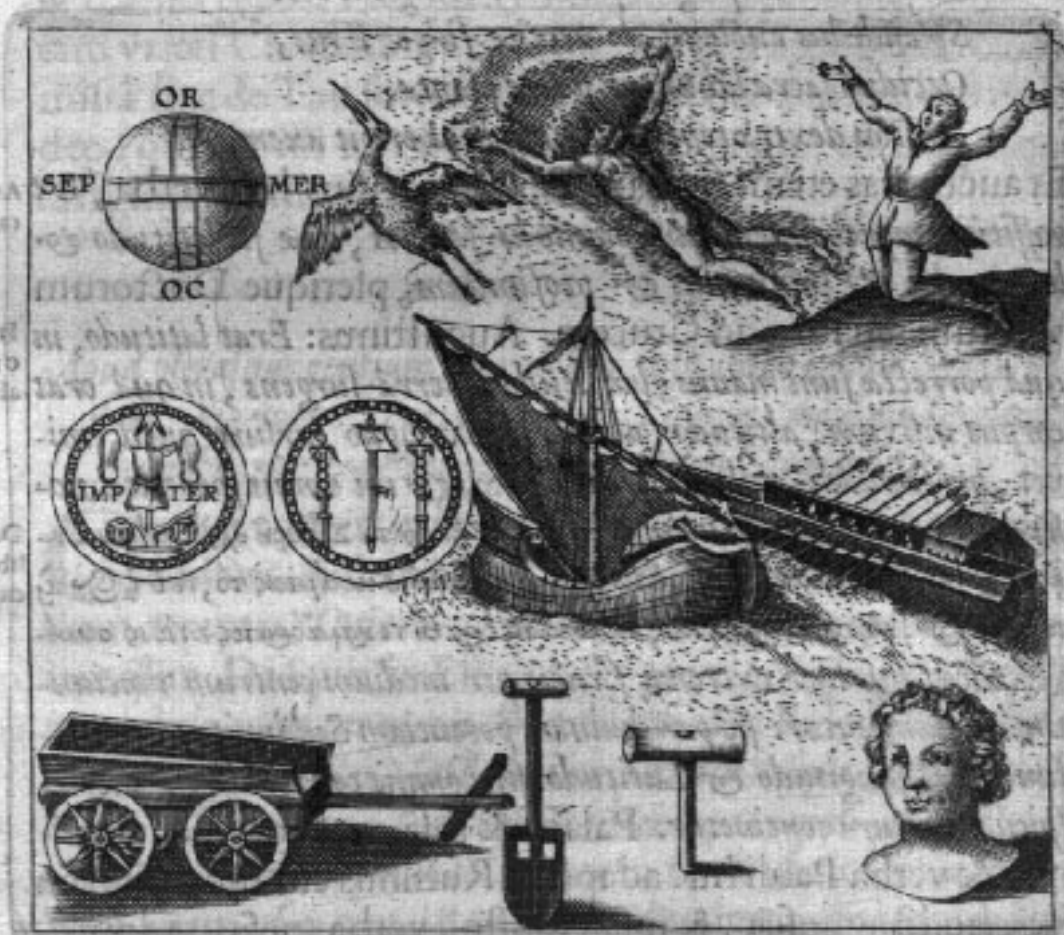
*Mæcenati
lux.*

Atque id imagine etiam illustrat Hesychius: *Σκόλοφος, ὅς ἐστίν τὸ ἄνθρωπον τὸν ἐν παλαιῶν χρόνοις ἀνεπιλόπιον, ὁξυώτερον ἐύλον διὰ τὴν ῥάχυν καὶ τὸ πῶτον, καθάπερ τοὺς ἐπιπαιμένους ἰχθῦς ἐπὶ ὀβελίσκων: Sudi fixationem dixeris, quasi Assationem. Nam antiquitus maleficos sudi infigebant, acuto ligno penetrantes spinam & dorsum, sicuti assos in verubus pisces. vbi amplius discō, propriè hoc esse Σκόλοφος; & Σκολοπίεν vbi legitur, plerumque referendum ad hanc formam. Ista Crux nescio an Mæcenati etiam descripta: cuius versus apud Senecam* *Epist. c.* iam olim sic legimus:

*Hanc mihi, vel acutâ
Si sedeam Cruce, sustine.
Vita dum superest, bene est.*

Vult

peditiones vbiq̄ue vobis sunt imperij & potentie signa in istis præferentes, etsi ignorantes hoc facitis. Et Imperatorum qui apud vos mortui sunt imagines in hac figurâ ponitis, & Deos per litteras appellatis. Quæ pluscula posui, quia me quoque inter exc̄ribendum delectarunt inuentiunculæ istæ Patrum. Spero & te, si plenè intelleges: atque adminiculum, figuras istas, habe.

CAP. X.

In quâ Crucium formâ Christus mortem tulerit? videri in ultimâ, argumento è Patribus & picturis. Ruffini non bona fides notata in verbis Pauli citandis siue explicandis.

HABES omnes Crucium species. In quâ earum ille mortuus, qui morte suâ nobis vita? Ne quærendum quidem censeam, nisi dubitasse & disputasse viderem viros

finis tabella est, in quâ corpus requiescit. Fateor verba huc ire, nec temerè contenderim de alienâ mente. Tamen Iusti-

Advers.
Triph. Iud.

nus martyr, è quo sumpta hæc videntur, sic de isto fine: *Kαὶ τὸ ἐν τῷ μέσῳ πατηρῶν ξύλον ὡς κέρατα, ἡ αὐτὸ ἐξέχον ἐστὶν, ἐφ' ᾧ ἐποχῆσθαι οἱ σωτήριον: Et illud in medio defixum lignum, ut cornu ipsum etiam eminent, in quo feruntur & quasi inuehantur, qui crucifiguntur.* Vide sup. Lib. 1. cap. IX.

Cornu id appellat, & notare vult: quomodo aptè in planâ hac tabellâ? Videndum ne vterque ille scriptor aliud intellegat à iam dicto sensu. Diuidunt crucem in quinque fines (*Apices* Tertullianus scitè appellat:) quattuor illos, qui

Lib. XII.
advers.
Marc. cap.
XXIII.

noti sunt & incurrunt: quintum, quem in mediâ cruce collocant, vbi lignum transversum scindit transitq; stipitem defixum. Hac consideratione, quinque sunt fines: & vnus ille stipes (sed se-ctus) facit ternos. Quod autem aiunt *inuehi & requiescere*: verum est. corpus acclinatur ei & quasi innititur à tergo. Augustinus hoc sensu scripsit, *Longitudinem crucis à terrâ surgentem, cui corpus erat infixum.* Vide supra lib. 1. cap. 2. An totum corpus? inò pedes tantum quod liquet: sed adfixum innixumque intellegit, nec scio an *innixum* scripsit. Tamen in picturis sculpturisque etiam

priscis vestigium tabellæ huius exstare audio: non ergo temerè spreuerim. non certè à Christi cruce: de aliis, audacius. Quod enim vestigium in scriptoribus antiquis?

CAP. VI.

Ratio suspendendi per singulas illas formas exposita, atque etiam oculis proposita.

TRES sententias super Furcæ formâ habes: tu elige: etsi nos ad ultimam vides proclinos. Quomodo autem nunc Suspendio? Pro formis distinguenda est. Si prima placet, res facilis. in trunco absciso, in paxillo infixo, imò in fissurâ supernè factâ, potuit firmiter appendi. Imaginem (oculorum enim magis res quàm verborum est) infrâ habes. Si altera, tum sic censeo, ductos quidem cum duplici ligno ad Crucem, sed non cum utroque in eam actos. Quod ante pectus, depositum putem: manus fixas in altero, atque id ipsum in trunco, paxillo, fissurâ (vt priùs) firmatum. Imaginem vide. Nec absurda aut vero nimis extranea sententia est: cum & Patibulum reperiâ singularem eiusmodi re-
ctumque stipitem dictum. Nonius ex Titinio citat:

*In primâ
Furcâ ap-
pensio.*

In secundâ.

*Patibulum
vnius stipis
ctians.*

Heraclyj Imp. nummus aereus.

Tres

SVMA PRINCEPS REGIS CATHOLICI

PLANTINIANA
EX OFFICINA PLANTINIANA
APVD IOANNEM MORETVM
MDCVL

ANTVERPIÆ,

EX OFFICINA PLANTINIANA,

APVD IOANNEM MORETVM

MDCVL

NOTAS, typis hinc extendat ac duntaxat. Notis alibi aliis per-
cipi, inquam, petimur, ut hoc libere de ERVCE in eos
Plantino (hinc) quondam inter se Plantiniano est ac sine
Ibi Ioannes Moretus, pro amicitia que michi cum
discurat.

Ioannes Plantin

